

Sygnatura akt XVIII C 1016/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 22 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jan Sterczała

Protokolant: Protokolant sądowy Anna Malak

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2015 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa (...) spółka z o.o. w P.

przeciwko R. N. (1), B. N.

o zapłatę

nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 9 kwietnia 2015 roku (sygn. XII Nc (...)) utrzymuje w mocy w całości.

/-/ SSO Jan Sterczała

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 19 marca 2015r., powód (...) sp. z o.o. z siedzibą w P., reprezentowana przez fachowego pełnomocnika, wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych R. N. (1) i B. N. kwoty 123.429,29zł z ustawowymi odsetkami od dnia 03 marca 2015r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych i wydanie w tym zakresie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

W uzasadnieniu powód wskazał, że na podstawie umowy nr (...) z dnia 27 czerwca 2013r., udzielił pozwanemu R. N. (1) pożyczkę w kwocie 100.000,00zł. Tytułem zabezpieczenia spłaty zadłużenia, pozwany wystawił weksel własny in blanco, do którego załączona została deklaracja wekslowa. Weksel poręczyła B. N.. Powód podał, iż w związku z naruszeniem zasad umowy, wypowiedział ją powodowi i postawił całe zadłużenie w stan wymagalności, jednocześnie uzupełniając weksel i opatrując go terminem płatności wyznaczonym na dzień 02 marca 2015r. Powód poinformował o tym pozwanych pismem z 16.02.2015r., wzywając do wykupu weksla.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 09 kwietnia 2015r., Sąd uwzględnił w całości powództwo. (k. 30)

W przepisany terminie, oboje pozwani wnieśli od powyższego nakazu zarzuty wnosząc o jego uchylenie i zasądzenie od strony powodowej na ich rzecz kosztów postępowania. Strona pozwana, wskazała na nieprawne wypełnienie weksla przez powoda oraz wypełnienie go w sposób niezgodny z deklaracją wekslową. Nadto, pozwani wskazali, iż powód nie przedłożył dowodu spełnienia świadczenia. Pozwani wnieśli o wstrzymanie wykonania nakazu zapłaty i zwolnienie ich od kosztów sądowych.

Postanowieniem z dnia 22 maja 2015r., Sąd zwolnił pozwanych od obowiązku uiszczenia opłaty od zarzutów oraz wstrzymał wykonanie nakazu zapłaty z 09 kwietnia 2015r. (k. 52-53)

W odpowiedzi na zarzuty, strona powodowa w piśmie z dnia 08 czerwca 2015r., wniosła o oddalenie zarzutów jako bezzasadnych. (k. 59-60)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 czerwca 2013r. w P., doszło do zawarcia umowy pożyczki nr (...) pomiędzy (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. (dalej jako: (...) sp. z o.o.) a R. N. (1). Na mocy tejże umowy, (...) sp.z o.o., udzielił pozwanemu R. N. (1) pożyczki w kwocie 100.000,00zł, na okres od dnia 27 czerwca 2013r. do dnia 24 czerwca 2018r. Pożyczka ta przeznaczona miała być na finansowanie kosztów związanych z przebudową i rozbudową placu manewrowego położonego w P. przy ul. (...).

W §2 powyższej umowy, strony ustaliły, iż (...) sp. z o.o., przekaże kwotę pożyczki pozwanemu po przedstawieniu przez niego ustanowienia prawnego zabezpieczenia jej spłaty, tj. między innymi, po przedstawieniu aktu notarialnego ustanawiającego hipotekę.

Pożyczkobiorca zobowiązał się również do spłaty pożyczki wraz z odsetkami w miesięcznych ratach, płatnych w terminach i kwotach określonych w harmonogramie spłat, przy czym pierwsza rata płatna miała być do dnia 25.10.2013r. (§4)

Jako prawne zabezpieczenie spłaty pożyczki wraz z odsetkami i innymi kosztami, strony wskazały: weksel własny in blanco wystawiony przez pożyczkobiorcę (tj. pozwanego), poręczenie wekslowe B. N. oraz hipotekę umowną do kwoty 130.000zł na nieruchomości położonej w P. przy ul. (...). (§5)

W §6 przedmiotowej umowy, pożyczkobiorca zobowiązał się m.in. do wykorzystania pożyczki w sposób określony w § 1 ust. 1 umowy, pod rygorem obowiązkowej zapłaty kary pieniężnej w wysokości 25% kwoty pożyczki, do dostarczenia poprawnie wypełnionego druku „Sprawozdania końcowego z rozliczenia pożyczki” do dnia 25.06.2014r., udokumentowania wykorzystania pożyczki zgodnie z przeznaczeniem, terminowej spłaty swoich zobowiązań z tytułu umowy, udzielania wyjaśnień i składania dokumentów na żądanie pożyczkodawcy.

Strony umówiły się również, iż w razie uchybienia terminu spłaty pożyczki, od następnego dnia po upływie tego terminu zaległa kwota staje się zadłużeniem przeterminowanym, od którego przysługują (...) sp. z o.o., odsetki w wysokości odsetek maksymalnych. (§8)

Pożyczkodawca w §11, zastrzegł sobie prawo rozwiązania umowy bez zachowania terminu wypowiedzenia w całości lub w części oraz postawienia pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku, gdy pożyczkobiorca m.in.: wykorzystał pożyczkę lub jej część niezgodnie z przeznaczeniem, dopuścił się zwłoki ze spłatą dwóch kolejnych pełnych rat zadłużenia, naruszył jakiegokolwiek inne postanowienie umowy. O postawieniu zadłużenia w stan natychmiastowej wymagalności, (...) sp. zo.o., zobowiązał się zawiadomić pożyczkobiorcę i poręczycieli, listem poleconym, wyznaczając termin spłaty zadłużenia, przy czym wskazane zostało, iż postawienie zadłużenia w stan natychmiastowej wymagalności, zobowiązuje pożyczkobiorcę do dokonania jednorazowej spłaty całego zadłużenia, tj. pożyczki wraz z należnymi odsetkami i innymi kosztami w terminie wyznaczonym.

Na przedmiotowej umowie widnieją podpisy przedstawicieli pożyczkodawcy (...) sp. z o.o., pozwanego R. N. (1) oraz odrębna adnotacja o wyrażeniu zgody na zawarcie umowy pożyczki, podpisana przez B. N..

Równocześnie, pozwany podpisał weksel in blanco, na którym pod odrębną adnotacją „poręczam” podpisała się B. N.. Weksel miał być płatny bez protestu.

Również w dniu 27 czerwca 2013r., sporządzona została deklaracja wekslowa, podpisana przez oboje pozwanych, w której wskazano, iż złożony został weksel in blanco z klauzulą „bez protestu”, który (...) sp. z o.o. ma prawo wypełnić w każdym czasie na sumę odpowiadającą zadłużeniu z tytułu powyższej umowy pożyczki z 27 czerwca 2013r. na kwotę kapitału pożyczki wraz z odsetkami od kapitału, odsetkami przeterminowanymi, prowizją, kosztami upomnień, kosztami sądowymi i kosztami egzekucyjnymi oraz ewentualną karą umowną. Deklaracja wekslowa zawierała również poręczenie za pożyczkę w wysokości 100.000zł, powiększoną o odsetki od kapitału, odsetki przeterminowane, prowizję, koszty upomnień, koszty sądowe i koszty egzekucyjne oraz ewentualną karę umowną, podpisane przez B. N..

Przedmiotowa pożyczka została przelana na rachunek bankowy pozwanego R. N. (1) w dniu 12 lipca 2013r.

Dowód: umowa pożyczki z 27.06.2013r. (k. 13-24), weksel (k. 28), deklaracja wekslowa z 27.06.2013r. (k. 78), potwierdzenie przelewu (k. 80)

Pozwany R. N. (1), pismem z dnia 15 kwietnia 2014r., zwrócił się do powoda z prośbą o zawieszenie spłaty kapitału na okres 6 miesięcy, motywując to utratą płynności finansowej.

Z kolei pismem z dnia 20 czerwca 2014r., pozwany zwrócił się z prośbą o wydłużenie terminu rozliczenia pożyczki o 6 miesięcy w związku z opóźnieniami w realizacji inwestycji.

Dowód: pismo pozwanego z 15.04.2014r. (k. 61), pismo z 20.06.2014r. (k. 62)

Strona powodowa pismem z 11 czerwca 2014r., wezwała pozwanego do bezzwłocznego uregulowania zaległej sumy w wysokości 4.479,53zł, z kolei pismem z 08 lipca 2014r., wezwano pozwanego do zapłaty kwoty 6.263,40zł, zaś pismem z 01 września 2014r., do zapłaty 10.502,33zł. Pismo z 14 października 2014r., wzywało do zapłaty sumy 12.983,87zł, a pismo z 04 listopada 2014r., do zapłaty 14.992,39zł.

Wezwania do zapłaty przesyłane były do R. N. (1) oraz do B. N..

Dowód: wezwania do zapłaty z 11.06.2014r., 08.07.2014r., 01.09.2014r., 14.10.2014r., wraz z potwierdzeniami odbioru (k. 63-77).

Pismem z dnia 16 lutego 2015r., strona powodowa wypowiedziała pozwanemu umowę pożyczki w całości i postawiła ją w stan natychmiastowej wymagalności, w związku z naruszeniem zapisów §11 ust. 1 pkt. 2 umowy. Z uwagi na powyższe, (...) sp. zo.o., wezwał pozwanego do dokonania jednorazowej spłaty całego zadłużenia w łącznej wysokości 123.003,95zł wraz z odsetkami za opóźnienie w zapłacie, w terminie do dnia 02 marca 2015r. Jednocześnie, powód wezwał do wykupu weksla, informując, iż będzie on przedstawiony do zapłaty w dniu 02 marca 2015r., w siedzibie powoda w P..

Analogiczne wypowiedzenie, przesłane zostało B. N..

Dowód: wypowiedzenie umowy z potwierdzeniami odbioru (k. 25-27).

Również w dniu 16 lutego 2015r., strona powodowa wypełniła weksel in blanco z podpisami obojga pozwanych- R. N. (1) pod treścią weksla, a B. N. pod adnotacją „poręczam”. Weksel opiewa na kwotę 123.429,29zł, termin zapłaty został wskazany jako 02 marca 2015r., zaś miejsce zapłaty jako P..

Na sumę 123.429,29zł, jako wskazaną przez powoda do zapłaty, składa się 25.000zł tytułem kary umownej związanej z brakiem rozliczenia pożyczki przez pozwanego, w wysokości równej 25% wartości pożyczki oraz kwota 98.429,29zł, jako kwota zaległości wynikającej z pożyczki na dzień wykupu weksla, tj. 02 marca 2015r.

Dowód: weksel (k. 28akt), wydruk (k. 79 akt).

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów z dokumentów. Zgromadzone w sprawie dokumenty Sąd uznał za wiarygodne i miarodajne, albowiem sporządzone zostały z zachowaniem wymaganej formy. Nadto, wszystkie zebrane w sprawie dokumenty nie były przez strony postępowania kwestionowane, w związku z powyższym Sąd, mając na względzie art. 245 k.p.c. nie znalazł podstaw do odmówienia im przymiotu wiarygodności.

Autentyczność dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Także Sąd nie znalazł podstaw do tego, aby uczynić to z urzędu. W konsekwencji okazały się one bardzo przydatne przy dokonywaniu ustaleń faktycznych w sprawie, mających charakter istotny – art. 227 k.p.c. Okoliczność, że żadna ze stron nie kwestionowała treści

kserokopii dokumentów znajdujących się w aktach sprawy pozwoliła na potraktowanie tych kopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej.

Zgodnie z treścią art. 299 k.p.c. jeżeli po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, sąd dla wyjaśnienia tych faktów może dopuścić dowód z przesłuchania stron. Przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron wymaga odpowiedniego stosowania przepisów o dowodzie z zeznań świadków, z wyłączeniem regulacji dotyczącej stosowania środków przymusu.

W niniejszej sprawie, Sąd odstąpił od przesłuchania stron, z uwagi na nieusprawiedliwione niestawiennictwo pozwanych na rozprawie, na którą wezwani zostali pod rygorem pominięcia dowodu z ich zeznań. Wniosek o przesłuchanie strony powodowej nie został natomiast złożony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie, powód dochodził zapłaty kwoty 123.003,95zł z tytułu umowy pożyczki zawartej w dniu 27 czerwca 2013r. Powód wskazywał na wypowiedzenie umowy pożyczki w związku z niewywiązywaniem się pozwanego R. N. (1) z postanowień umownych. Pozwani z kolei podnosili nieprawne wypełnienie weksla i dokonanie tego w sposób niezgodny z deklaracją wekslową, jak również na brak dowodu spełnienia świadczenia przez powoda.

Rozważając niniejszą sprawę, wskazać należy, że zobowiązanie wekslowe jest zobowiązaniem abstrakcyjnym. Posiadacz weksla ma roszczenie wekslowe, choćby przy powstaniu zobowiązania wekslowego nie było żadnego szczególnego tytułu zobowiązania, choćby ten tytuł był nieważny, lub zgasł. Tego abstrakcyjnego charakteru weksla nie pozbawia okoliczność, że wobec pewnych osób, wymienionych w art. 17 Prawa wekslowego, dłużnik wekslowy może zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub posiadaczami poprzednimi. Jest to bowiem sytuacja wyjątkowa, która przy powstaniu zobowiązania wekslowego nie jest brana w rachubę, gdyż weksel z natury swej jest przeznaczony do obiegu, a podpisując i wręczając weksel zobowiązany z weksla zaciąga zobowiązanie abstrakcyjne wobec przyszłego jego posiadacza (I. Rosenblüth red., Prawo Wekslowe. Komentarz. Orzecznictwo, s. 11, 362).

Jednocześnie, wskazać należy, iż Prawo wekslowe, przewiduje możliwość wystawienia weksla, który w chwili wystawiania nie zawiera wszystkich elementów niezbędnych dla jego ważności określonych w art. 1 i 2 oraz 101 i 102, tj. weksla in blanco. Weksel własny in blanco jest to zatem dokument zawierający co najmniej podpis wystawcy złożony w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego. Z chwilą wystawienia weksla in blanco i wręczenia go wierzycielowi następuje zawarcie porozumienia między wystawcą weksla lub akceptantem, a osobą, której ten weksel zostaje wręczony, określające sposób jego uzupełnienia. Porozumienie takie jest umową zawieraną pomiędzy odbiorcą weksla a wystawcą weksla lub akceptantem, do której stosuje się przepisy kodeksu cywilnego. W przypadku, gdy weksel in blanco jest poręczany, umowę zawiera także poręczyciel wekslowy. Wskazać należy, że art. 10 Prawa wekslowego, nie wymaga szczególnej formy porozumienia wekslowego, może być ona osiągnięta także w sposób dorozumiany. W takim jednak wypadku z uwagi na specyfikę odpowiedzialności wekslowej musi to być przejaw woli, który, w świetle okoliczności towarzyszących, w sposób dostatecznie zrozumiały i niewątpliwy wyraża wolę wywołania skutków prawnych objętych treścią tej czynności prawnej (wyrok SN z dnia 28 maja 1998 r., III CKN 531/97).

Zgodnie z art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe weksel własny zawiera: nazwę "weksel" w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono; przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej; oznaczenie terminu płatności; oznaczenie miejsca płatności; nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana; oznaczenie daty i miejsca wystawienia wekslu; podpis wystawcy wekslu. Stosownie do art. 102 ustawy Prawo wekslowe nie będzie uważany za weksel własny dokument, któremu brak jednej z cech, wskazanych w artykule poprzedzającym, wyjąwszy przypadki, określone w ustępach następujących. Weksel własny bez oznaczenia terminu płatności uważa się za płatny za okazaniem. W braku osobnego oznaczenia, miejsce wystawienia wekslu uważa się za miejsce płatności, a także za miejsce zamieszkania wystawcy. Weksel własny, w którym nie oznaczono miejsca wystawienia, uważa się za wystawiony w miejscu, podanym obok nazwiska wystawcy.

Jak wskazuje art. 30 Prawa wekslowego, zapłatę wekslu można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym (aval) co do całości sumy wekslowej lub co do jej części. Poręczenie może dać osoba trzecia lub nawet osoba, podpisana na wekslu. Zgodnie zaś z art. 31 zd.1 i 2, poręczenie umieszcza się na wekslu albo na przedłużku. Poręczenie oznacza się wyrazem „poręczam” lub innym zwrotem równoznacznym; podpisuje je poręczyciel. Art. 32 zd. 1 stanowi natomiast, że poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył.

W analizowanym przypadku, niewątpliwie doszło do wystawienia weksla in blanco przez R. N. (1) oraz do zawarcia porozumienia pomiędzy wystawcą weksla a osobą, która była jego odbiorcą. Na porozumieniu wekslowym znalazł się również podpis B. N., jako osoby poręczającej.

W ocenie Sądu weksel in blanco wystawiony przez pozwanego i uzupełniony przez powoda, spełniał wymienione powyżej wymagania. Weksel ten zawierał bowiem oznaczenie „weksel”, przyrzeczenie bezwarunkowego zapłacenia sumy pieniężnej: 123.003,95zł, oznaczenie terminu płatności – 02.03.2015r., oznaczenie miejsca płatności – P., nazwę podmiotu, na którego rzecz zapłata ma być dokonana, jak i oznaczenie daty uzupełnienia weksla: 16.02.2015r. Ponadto weksel zawierał również podpis jego wystawcy, a także adnotację „poręczam” i pod nią podpis pozwanej. Bez wątplenia również, wraz z wypowiedzeniem umowy pożyczki, pozwany R. N. (1) został wezwany do wykupienia weksla, zaś pozwana B. N. otrzymała powyższe pismo do informacji.

Brak było dowodów uzasadniających stanowisko strony pozwanej, iż pozwana B. N. sprzeciwiała się zabezpieczeniu poręczonym przez nią wekslem innych zobowiązań, które pierwotnie zabezpieczała. Twierdzenie to uznać należało za gołosłowne.

Wbrew twierdzeniom strony pozwanej brak było podstaw do uznania, że weksel wystawiony został w sposób nieprawny. Strona pozwana nie przedstawiła jakiegokolwiek dowodu na to, by pozwany spłacił zaciągnięte zobowiązanie, nie broniła się również zarzutem niesłusznego wypowiedzenia umowy pożyczki. W tych okolicznościach, powód zasadnie skorzystał ze swego prawa do wypełnienia weksla.

Stwierdzić należy, iż weksel wystawiony został również w sposób zgodny z deklaracją wekslową. Pozwani niesłusnie podnosili brak możliwości obciążenia pozwanej B. N. kosztami dodatkowymi wynikającymi z nieprzestrzegania zapisów umownych, tj. np. odsetkami od kapitału, odsetkami przeterminowanymi czy karą umowną. Możliwość dokonania takiego obciążenia wprost wynika z deklaracji wekslowej podpisanej przez pozwaną. Także argumentacja co do braku wiedzy pozwanej o wysokości zadłużenia R. N. (1), nie została przez Sąd uwzględniona, a to z racji regularnego przesyłania przez powoda pism informujących o zaległościach w spłacie, jak i pisma stanowiącego wypowiedzenie umowy.

Strona powodowa przedstawiła także dowód spełnienia świadczenia w postaci potwierdzenia dokonania przelewu na konto pozwanego R. N. (2), którego strona pozwana ani nie zanegowała, ani też nie przedstawiła kontrdowodu. Podobnie, powód przedłożył do akt wydruk dokumentujący aktualny stan zadłużenia pozwanego, który nie został zanegowany.

Z tych przyczyn, zarzuty pozwanych jako niezasadne, nie podlegały uwzględnieniu przez Sąd.

Nie znaleziono też podstaw do modyfikacji zawartego w nakazie rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Jest ono zgodne z art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 kpc. O kosztach związanych z wniesieniem zarzutów nie orzekano, gdyż zarzuty opłaciła strona przegrywająca proces, dlatego też nie było potrzeby, by deklaratoryjnie obciążać pozwanych tymi kosztami w poniesionym zakresie.

W myśl art. 495 § 1 k.p.c. w razie prawidłowego wniesienia zarzutów przewodniczący wyznacza rozprawę i zarządza doręczenie ich powodowi. Zgodnie natomiast z art. 496 k.p.c. po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

Mając więc powyższe na uwadze, a także fakt, iż pozwany nie kwestionował innych elementów przedłożonego weksla, jak i samego obowiązku zapłaty, Sąd utrzymał w mocy w całości nakaz zapłaty z dnia 22 października 2015 roku w sprawie (...).

SSO Jan Sterczała